

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/32/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217214002
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2217214002.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: M. Z., nar. XX.XX.XXXX a Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom ako matka, obe zastúpené procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, deti rodičov: matka - E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, N. a otec - Ing. Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. X/A, C., zastúpený splnomocnencom: Kanisová & Kanis Advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Špitálska 10, Bratislava, o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, o odvolaní matky detí proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 9. októbra 2017, č.k. 12P/57/2017-120, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletou M. a maloletou Z. tak, že tento má právo stykať sa s maloletými deťmi každý páry týždeň roka od piatku 16,00 hod. do nedele 15,00 hod. s tým, že matka je povinná deti na styk s otcom pripraviť a v stanovenom čase otcovi odovzdať v mieste svojho bydliska a otec je povinný deti v stanovenom čase matke vrátiť v mieste jej bydliska, a v prípade, že sa z vážnych dôvodov nemôže styk otca s maloletými deťmi uskutočniť, súd rodičia povinní sa o tomto dôvode navzájom informovať najneskôr 24 hodín pred začiatkom styku, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 5P/52/2016-67 zo dňa 15.11.2016.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 25 ods. 1, 2 a 4 Zákona o rodine, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nie je potrebné pristúpiť k úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu v časti zverenia detí do starostlivosti druhému rodičovi. V konaní nebol preukázaný dôvod, pre ktorý by malo k zmene dôjsť, pričom zotrvanie v starostlivosti matky si želajú aj samotné maloleté deti s tým, že sa s otcom chcú stretávať. Podľa doterajšej súdnej úpravy sa deti s otcom stretávajú každú nedeľu. Deti sú vo veku 11 a 6 rokov, s otcom majú vytvorený riadny citový vzťah, je žiaduce, aby tento vzťah napredoval a rozvíjal sa. Je v záujme detí, aby sa s otcom stretávali, otec má záujem na rozvíjaní vzájomnej citovej väzby s deťmi a má právo podieľať sa na starostlivosti o ne. Vzhľadom na vek detí, rovnako s prihliadnutím na ich záujem, súd zmenenému návrhu vyhovel, rozsah styku otec navrhol primerane, aj matka má tým priestor na vytváranie víkendových aktivít a programov pre deti, počas týždňa má možnosť v pokoji venovať sa starostlivosti o deti, pričom stretnutia otca s deťmi nad rámec súdnej úpravy sú jednoznačne vítané, avšak je potrebné sa na nich s matkou včas a slušne dohodnúť.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote odvolanie matka maloletých detí, ktorá navrhla napadnutý rozsudok zmeniť tak, že otec bude oprávnený sa s maloletými deťmi stykať každú nedeľu od 13,00 hod. do 19,00 hod., alternatívne napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedla, že deti od rozvodu manželstva odmietali prenocovanie u otca, a preto ona dňa 23.08.2016 podala návrh na úpravu styku. Po úprave styku maloleté deti konečne

neodmietali styk s otcom a boli ochotné sa s ním stretnúť aj nad rámec rodičovskej dohody. Po vyhlásení napadnutého rozsudku deti znova odmietajú styk s otcom, styk ukončia predčasne, dokonca pred stykom mávajú žalúdočné problémy. Poukázala na vyjadrenie Úradu práce, ktorý vykonal pohovory s maloletými, pričom deti uviedli, že im vyhovuje stretávanie sa v takom rozsahu, ako je uvedené v rodičovskej dohode a prenocovanie a bývanie u otca odmietali. Namietla, že súd prvej inštancie nedal možnosť maloletej M. vyjadriť sa k otázke styku. Súd prvej inštancie neprihliadol na názor maloletých, nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodol len podľa zaužívaného vzoru (tzv. páarno-víkendovo).

4. K odvolaniu matky detí sa písomne vyjadril otec, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť a priznať mu náhradu trov konania. Odvolanie považoval za ďalšiu snahu matky obmedziť jeho styk s maloletými deťmi a vytvoriť medzi ním a deťmi negatívny vzťah. Mal za to, že súd pri rozhodovaní v danej veci rozhodoval na základe dôkladne zisteného právneho a skutkového stavu veci. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že jeho vzťah s maloletými deťmi sa neustále vyvíja, zlepšuje sa a maloleté deti s ním trávajú čoraz viac času. Deti sú ochotné u neho aj prespávať, čomu nasvedčujú napríklad aj dni 05.08.2017 a 26.08.2017, kedy tieto u otca bez akéhokoľvek problému s radosťou prespali.

5. K odvolaniu matky detí sa písomne vyjadril procesný opatrovník, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Poukázal na to, že maloleté deti v lete 2017 prespali u otca už viackrát na jednu noc. Otec detí má rovnaké práva a povinnosti ako matka detí a má právo v rovnakej miere sa podieľať na výchove maloletých detí a maloleté deti majú právo na oboch svojich rodičov.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastníčka konania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

7. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 12P/57/2017 je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej M., nar. XX.XX.XXXX a maloletej Z., nar. XX.XX.XXXX. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletou M. a maloletou Z. tak, že tento má právo stýkať sa s maloletými deťmi každý párnny týždeň roka od piatku 16,00 hod. do nedele 15,00 hod. s tým, že matka je povinná deti na styk s otcom pripraviť a v stanovenom čase otcovi odovzdať v mieste svojho bydliska a otec je povinný deti v stanovenom čase matke vrátiť v mieste jej bydliska, a v prípade, že sa z vážnych dôvodov nemôže styk otca s maloletými deťmi uskutočniť, súd rodičia povinní sa o tomto dôvode navzájom informovať najneskôr 24 hodín pred začiatkom styku, čím zmenil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 5P/52/2016-67 zo dňa 15.11.2016.

8. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

9. V zmysle § 36 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, 25 a 26 sa použijú primerane.

10. V zmysle § 25 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

11. V zmysle § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti v celom ich rozsahu majú v zásade obaja rodičia.

12. V čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

13. V čl. 24 Charty základných práv Európskej únie ods. 2 je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3 každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

14. V zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

15. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí...

16. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine (obdobne čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa), maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

17. Podľa § 38 CMP, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

18. Podľa § 116 CMP, ak sa to neprieči účelu konania, súd je povinný informovať o prebiehajúcim konaní maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam a objasniť mu dôsledky súdneho konania vo veci.

19. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

20. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

21. Aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, v starostlivosti oň i na budovaní citových a rodinných väzieb, je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi. Realizuje sa to prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Je pritom treba mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič a dieťa v dôsledku odcudzenia sa neskôr len ťažko napráva. Zákon pritom vo vyššie citovaných ustanoveniach uprednostňuje dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom a iba ak sa rodičia nedohodnú, upraví styk autoritatívne súd. Pri rozhodovaní o rozsahu styku je dôležité zvážiť okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa: ako jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim; ako aj okolnosti na strane rodičov ako ich vzájomný vzťah, ich časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, spoje a podobne. Prvoradý je tu predovšetkým záujem dieťaťa, ktorý pritom treba chápať čo najextenzívnejšie. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho vývoj a výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva.

22. Je pritom v záujme dieťaťa, aby udržovalo rodinné zväzky s odlúčeným rodičom a aby nebolo odtrhnuté od svojich koreňov, pričom dieťa má právo na to, aby dostalo príležitosť rozvíjať svoj vzťah ku každému z rodičov a prejaviť svoje city slobodne bez akéhokoľvek vonkajšieho tlaku zo strany druhého rodiča. Vždy však treba mať na zreteli, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí.

23. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že súd prvej inštancie zameral dokazovanie za účelom zistenia dôvodnosti zmeny výchovného prostredia maloletých detí, nevykonal však žiadne dôkazy za účelom dôvodnosti a vhodnosti zmeny úpravy styku otca s maloletými deťmi, keď minimálne v prípade maloletej M. možno predpokladať, že táto je schopná vyjadriť s prihliadnutím na svoj vek svoj názor

ohľadne úpravy styku s otcom, pričom súd prvej inštancie bez ďalšieho neprihliadol na vyjadrenie maloletých detí, ktoré v rámci pohovoru na Referáte poradensko-psychologických služieb uviedli, že by rady pokračovali v stretávaní sa s otcom tak často, ako to prebieha v súčasnosti.

24. V súhrne vzhľadom na uvádzané sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie i pri odhliadnutí od tých najzávažnejších (oberajúcich predovšetkým maloletých účastníkov o ich procesné práva v prvoinštančnom konaní, teda v tej časti konania z dôkazného hľadiska najvýznamnejšej) vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania).

25. Keďže s poukazom na vyššie uvedené prvoinštančný súd náležitým nezisťovaním názoru maloletých detí v otázke ich styku s otcom, a to i pokiaľ ide o jeho rozsah a spôsob uskutočňovania, znemožnil maloletým ako účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, aby nedošlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, pričom nevykonali i ďalšie dôkazy nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, čím potom vec i nesprávne právne posúdil, odvolací súd s použitím ust. § 369 ods. 1 písm. b) a c) CSP v spojení s § 35 a 36 CMP rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Povinnosťou prvoinštančného súdu v ďalšom konaní bude doplniť dokazovanie v naznačenom smere a až následne po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu majúcich vplyv na úpravu styku otca s deťmi opätovne vo veci rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie je potrebné v súlade s ust. § 220 ods. 2 a 3 CSP náležite odôvodniť.

27. O prípadnej náhrade trov odvolacieho konania bude rozhodnuté v rozhodnutí, ktorým sa toto konanie bude končiť (§ 52 až 58 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP).

28. Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonala za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).